

O tomto zpravodaji

Občasný zpravodaj, jehož čtvrté číslo právě držíte v rukou, chce být doplňkovým informačním médiem občanského sdružení Za Opavu, které si klade za cíl přispívání k ochraně kulturního dědictví, životního prostředí, zdravých životních podmínek ve městě Opavě a jeho okolí. Vznik občanského sdružení byl podnícen iniciativou několika jedinců, kteří cítili potřebu vyjádřit svou nespokojenost se stávající úrovní zásahů do veřejných prostor města Opavy. Během bezmála dvouleté činnosti jsme se účastnili několika desítek úředních jednání, vyprovokovali některá veřejná jednání zamýšlených stavebních akcí. Založili jsme cenu J. M. Olbricha, uspořádali několik přednášek a happeningů.

Zajímá vás co děláme? Rádi byste naši činnost podpořili? Chcete se přidat a podílet se přímo na našich aktivitách? Sdružení Za Opavu je otevřenou společností vítající jakékoliv podněty a podporu. Členem sdružení se může stát každý, kdo se ztotožní s našimi stanovami a projeví svůj zájem (přihláška členství je ke stažení na webu www.zaopavu.cz). Zapojit se můžete i prostřednictvím internetu, formou komentářů k článkům nebo se zapojit do diskuzí o aktuálních tématech, z nichž některá ve zkratce přinášíme také v našem tištěném zpravodaji.

Úvodní strana je věnována aktuálním událostem, pozvánkám na akce, které v současnosti běží nebo se připravují. Vnitřní dvoustrana přináší informace o Olbrichově ceně, průvodu modelů, věnuje se ohroženým památkám i živočichům. Závěr zpravodaje dokončuje seriál o historii opavských kin a pozastavuje se nad problematikou tzv. hledačů pokladů.

Za o.s. Za Opavu příjemné čtení přeje Tomáš Skalík

Obnova kapličky v Brumovickém mlýně

V průběhu letních měsíců proběhlo několik etap prací na obnově kapličky u Brumovického mlýna. Členové a přátelé o.s. Za Opavu během víkendů provedli hrubé stavební práce, dozvění chybějících cihel a části pilíře, injektáž a fixaci zbytků historických omítek, hrubé omítky fasád, vyspádování terénu, úklid okolí kapličky. Díky obci Brumovice byl zajištěn písek i dostatečné množství vody v přistavené cisterně. Pro přípravu malt bylo použito vápno vypálené v historické peci, postavené pro tento účel v Brumovickém mlýně. V současnosti jsou dokončovány práce na jemných omítkách, římsách a křtině. Podrobnější informace o celé akci přineseme v příštím speciálním čísle našeho zpravodaje, který by měl být dostupný již u příležitosti připravované konference Památky ve Slezsku II, dne 2. října 2008

Aktuálně

Pozvánka na veřejnou prezentaci projektu 11. září 2008 v 16:30 hodin

Na stránkách magistrátu byla zveřejněna výzva veřejnosti k účasti na prezentaci projektu **Revitalizace bývalého Dominikánského kláštera (Domu umění)**. Prezentace proběhne ve čtvrtek 11. září 2008 v 16:30 hodin v aule Slezské univerzity, Na Rybníčku 1 v Opavě. Projekt představí jeho autoři Doc. akad. arch. Mikuláš Hulec a Ing. arch. Daniel Špička. Přijďte se podívat či vyjádřit své připomínky.

Pozvánka na výstavu Olbrich, Bauer, Gessner v Opavě 14. září 2008 v 14:00 hodin

V letošním roce si připomínáme výročí smrti hned tří významných architektů, kteří stavěli a pobývali v Opavě. Josef Maria Olbrich zemřel před sto lety, Leopold Bauer před sedmdesáti a Hubert Gessner před šedesáti pěti. Výstava Olbrich, Bauer, Gessner v Opavě byla původně plánována do prostor oratoře Domu umění, který se architektuře a zvláště moderní opavské architektuře již několikrát svými výstavami věnoval. Bohužel nedostatek finančních prostředků, které má v letošním roce Bludný kámen na provoz Domu umění, neumožnil uskutečnění této výstavy v Opavě a v instituci, kde by se odehrát měla.

Díky vstřícnosti Galerie Albertovce a díky zřízení Kabinetu architektury GA, který si klade za úkol zprostředkovávat a popularizovat moderní a soudobou architekturu, se výstava uskuteční v jejím prostoru. Je bohužel příznačné, že výstava velkých "opavských" architektů bude v roce výročí jejich úmrtí uskutečněna mimo Opavu. Jsme si jisti, že zájemci o díla těchto architektů a kulturu využijí této příležitosti a přijedou se do Albertovce podívat. Zahájení výstavy je naplánováno na sobotu 13. září ve 14 hodin.

Soutěž Strom města Opavy 2008 do 15. září 2008

Soutěž, kterou vyhlásila SEV Areka společně s odborem životního prostředí Magistrátu města Opavy, o nejkrásnější (vzhledem) - I. kategorie - a nejzajímavější (historií, osudem) - II. kategorie - strom Opavy a jejích příměstských částí (Komárov, Malé Hoštice, Milostovice, Podvihov, Suché Lazce, Vávrovice, Vlastovičky, Zlatníky). Pokud se chcete také zúčastnit, vytvořte strom a s popisem místa a příběhem, kategorií a adresou navrhovatele zašlete na adresu: Sněmovní 2, Opava, nebo na e-mail: arekaopava@seznam.cz, do 15. září 2008. Návrhy budou vyhodnoceny a vyhlášení vítězného stromu proběhne dne 20. října na Den stromů.

Výzva na pomoc v boji proti křídlatce do 15. září 2008

Křídlatka pochází z východní Asie, vyskytuje se také v Evropě, Severní Americe a Austrálii. V České republice patří mezi nejvíce progresivní invazní druhy. Obsazuje především břehy potoků a řek, výjimkou však nejsou ani okraje komunikací, navážky a skládky, parky a zahrádky, apod. Šíří se pomocí oddenků a svým vzrůstem vytlačuje v podstatě veškerou původní vegetaci.

Čím můžete pomoci Vy?

V případě, že víte o výskytu křídlatky ve Vašem okolí či se vyskytuje přímo na Vašem pozemku, oznamte její výskyt do poloviny září 2008 na Správě CHKO Poodří prostřednictvím telefonu 556 455 064 nebo e-mailu poodri@nature.cz.

Pozvánka na konferenci Památky ve Slezsku II. 2. října 2008, 10:00 hodin

Slezská univerzita ve spolupráci s Historickým klubem a o.s. Za Opavu vás zve na konferenci Památky ve Slezsku II, letos s podtitulem **Požehnaná země? Drobná sakrální architektura v krajině**. Konference se uskuteční 2. října 2008, od 10:00 hodin v prostorách kláštera sv. Ducha, bývalá klášterní knihovna, Masarykova 35, Opava.

Průvod u příležitosti 100. výročí úmrtí Josefa Maria Olbricha 8. 8. 2008

V pátek 8. srpna uplynulo sto let od smrti jednoho z nejslavnějších opavských rodáků architekta Josefa Maria Olbricha. Občanské sdružení Za Opavu jej v tento den připomnělo symbolickým návratem architekta do rodného města společně s jeho nejslavnějšími stavbami. Díky naší tiskové zprávě rozeslané do médií týkající se konání průvodu bylo toto kulaté výročí ve většině z nich zmíněno. Samotný průvod započal z důvodu nepříznivé počasí s hodinovým zpožděním v 17 hodin a putoval z Ptačího vrchu přes obě hlavní náměstí až na náměstí Osvoboditelů k architektově bustě a kopii jeho darmstadtské kašny a končil na místě Olbrichova rodného domu (křižovatka ulic Nákladní a Ratibořské), který byl zbourán teprve před padesáti lety.

V čele průvodu šel bubeník s postavou Glórie, čestné místo zaujal sám architekt Olbrich následovaný smrtkou jakožto připomínkou smutného stého výročí. Hlavním objektem byla více než dva a půl metru velká koule z pavilónu secese z Vídně, flankovaná čtyřmi pylony z téže budovy. Dalšími dvěma objekty byly slavná Svatební věž z Darmstadtu a opavský dům Olbrichova bratra. Modely byly vyrobeny z papírové vlnité lepenky a pomalovány. Doprovod průvodu rozdál přes sto letáčků, obsahujících informace o osobnosti Josefa Maria Olbricha, vydaných u příležitosti průvodu.

Dalibor Halátek

Opavská cena J. M. Olbricha

Opavská cena J.M. Olbricha se pomalu a jistě opět hlásí o své slovo. Připomeňme si, že tato cena byla poprvé udělena v roce 2007, a to rodinnému domu ve Chvalíkovcích architekta Tomáše Bindera. Porota se dohodla na udělení ceny tomuto domu, kde bylo především oceňováno umístění stavby do krajiny, kvalitní řešení vnitřních prostorů a propojení interiéru s exteriérem. Jedním z hlavních důvodů pro udělení ceny byla vysoká kvalita architektury, citlivý přístup ke krajině a použitým materiálům, nesporná působivost a atmosféra stavby. Porota ocenila i odvahu investorů postavit se proti pokleslé typizované architektuře a nechat si postavit nezvyklý, inovativní, kvalitní dům. Ve svém prvním roce Cena zahrnovala výjimečně nominace na novostavby, urbanismus i rekonstrukce.

Cena za rok 2008 bude zaměřena na kvalitní architektonický počín na území Opavy. Každý z nás může zaslat svůj návrh na ocenění novostavby kolaudované v letošním roce, ne tedy rekonstrukce, na kterou bude cena zaměřena zase rok příští. Víte o nějaké zajímavé novostavbě ve vašem okolí nebo jste sami něco neobvyklého postavili? Své návrhy můžete zasílat do 6. prosince 2008 na poštovní či emailovou adresu občanského sdružení Za Opavu. O návrzích bude hlasovat odborná porota, ve které zasedá mimo jiné historik moderní architektury profesor Rostislav Švácha nebo profesor Kurt Gebauer, známý sochař, rodák z Hradce nad Moravicí. Své zástupce v porotě má samozřejmě i sdružení Za Opavu. Jako vloni bude cena předána svému nositeli 22. prosince, tedy v den narození Josefa M. Olbricha, od jehož úmrtí (8. 8. 1908) uplynulo letos 100 let.

Martin Klimeš

Naučná dendrologická stezka v opavských parcích

Umíte poznat stromy rostoucí ve vašem okolí? A víte, jak vypadá třeba jerlín japonský? Pokud jste alespoň na jednu z otázek odpověděli „ne“ nebo zakroutili vodorovně hlavou zleva doprava, vězte, že nyní máte možnost se v tomto směru něco nového dozvědět. V opavských městských parcích se totiž objevila nová naučná dendrologická stezka zaměřená na zajímavé stromy v parku.

Proč stezka vznikla?

Parky okolo centra Opavy jsou staré téměř 200 let a nachází se v nich celá řada velmi zajímavých druhů stromů. Najdeme tady jednak druhy relativně běžné (javory, jasany, břízy, duby...), ale také druhy exotické a netradiční (právě zmíněný jerlín, šácholany, odrůdy jabloní a řadu dalších). Mnoho lidí parky každodenně prochází a často si ani neuvědomuje, jaké je v nich ukryto bohatství.

A právě z tohoto důvodu se přibližně před třemi lety na odboru životního prostředí zrodila myšlenka toto bohatství zachytit a lidem přiblížit ve formě naučné stezky v parku. Tento nápad byl předložili vedoucí odboru životního prostředí magistrátu města Opavy paní Ing. Vavrečkové, které se zalíbil. Ve spolupráci s Ing. Kovalčíkem z odboru ochrany zeleně byla tato myšlenka podrobněji rozpracována a poté předána Ing. Dostálovi na odbor investic. Ten zpracoval projekt a žádost o dotaci z Moravskoslezského kraje. Počátkem roku 2007 bylo schváleno přidělení dotace a práce na stezce se konečně rozběhly.

Stezka se skládá z celkem 18 zastavení u jednotlivých stromů a dvou cedulí, které jsou umístěny u vstupů do parku. Odborným zpracovatelem obsahu jednotlivých cedulí je RNDr. Milan Kubačka z organizace Natura Opava, který je například autorem tabulí u naučné stezky okolo Hvozdnice a řady dalších publikací zabývajících se parky a památnými nebo jinak zajímavými stromy na Opavsku. V průběhu celého roku 2007 se zpracovávaly jednak texty a grafika k jednotlivým tabulkám a je vytvořen také doprovodný leták o parcích, který bude k dostání na informačním centru.

Současně musel být získán souhlas o umístění cedulí, který byl vydán počátkem roku 2008. Zejména bylo nutno vyřešit to, aby nedocházelo ke střetům s inženýrskými sítěmi.

V červnu se v parku ze dne na den objevily šedé stojany na cedule a konečně na konci července byly nainstalovány i samotné cedule a stezka byla na světě.

Stezka má sloužit jednak pro běžné návštěvníky parku a jednak také pro školy, zejména pro předměty ekologické výchovy a přírodovědy nebo biologie. Najdete zde informace nejen o stromech samotných, ale také třeba o zajímavých budovách nacházejících se v parku a jeho okolí.

Proto pokud tedy budete mít chvíli při cestě přes park, zastavte se a poznávejte. Neboť jak řekl Leonardo da Vinci: „Co člověk nezná, to nemůže ani milovat.“

Zdeněk Frélich

Ohrožené památky III. Budova bývalé opavské porodnice

Před pěti lety byla přesunuta opavská porodnice z historické budovy na rohu Vančurovy a Olomoucké ulice do nově zbudovaného pavilonu v rámci Slezské nemocnice. Od této doby je původní objekt nevyužíván, chátrá a je terčem neustálých nájezdů sběračů kovů a vandalů.

Budovu nechal podle projektu vídeňského architekta Alfreda Kellera vybudovat jako soukromé sanatorium primář chirurgického oddělení a později i ředitel Slezské nemocnice Fritz Pendl. Stavbu sanatoria se 40 lůžky a 2 operačními sály realizovala firma opavského stavitele Julia Lundwalla v letech 1911 – 1912. Porodnice zde pak fungovala od roku 1948. Interiéry provedené ve stylu Art deco dodnes nabízejí pohled na řadu původních dekorativních i funkčních prvků, zejména vestavěných skříní, zábradlí, dřevěných obkladů a dveřních výplní. Původní jsou i okenní výplně s důmyslným klikovým ovládáním větracích okének. Na každém kroku ovšem narazíme na stopy po řádění sběračů kovů.

Jedná se například o vytrhané elektrorozvody, ukradené mosazné kliky, vypáčené zámky u dveří či vyvrané radiátory. Současná absence udržovacích prací a útoky vandalů tak významným způsobem znehodnocují interiéry této významné stavby, která by si jistě zasloužila lepší osud a to nejen jakožto hodnotná architektonická památka, ale především jako místo, kde velká část občanů města Opavy poprvé spatřila světlo světa.

Tiskový mluvčí opavského magistrátu Jan Šindler nám k dotazu ohledně plánu na využití budovy, která je v majetku města Opavy sdělil následující: „Vedení města by chtělo budovu využít jako ubytovací zařízení pro starší občany. Záměrem je rozšířit stávající kapacity městského zařízení Domov – penzion pro důchodce. Jde o typ bydlení na hranicích mezi domovem důchodců a běžným bydlením. Starším občanům je v těchto zařízeních nabízen servis v podobě úklidu apod. Zařízení ale neslouží jako typické nemocniční či plně opatrovnické zařízení. O tento typ bydlení mají starší lidé velký zájem a současné kapacity městského penzionu pro důchodce už nestačí pokrýt jejich poptávku. Dříve než bude možné provoz zahájit, musí být budova rekonstruována, aby vyhovovala standardům takového bydlení. V této chvíli však ještě není vypracována žádná dokumentace pro zadávací řízení ani dokumentace pro stavební povolení.“

Věříme tedy, že se budova již brzy dočká adekvátního využití a že její obnova bude provedena s maximálním respektem k jejím významným architektonickým kvalitám.

Václav Hájek

Zvíře v ohrožení I. Rorýs obecný

Rorýs obecný je stěhovavým ptákem z řádu svišťounů a čeledi rorýsovitých. Ze zimovišť v jižní Africe se vrací na sklonku dubna a počátkem května a odlétá velmi brzy – často již ve 2. polovině července nebo počátkem srpna. Denně nalétá až 900 kilometrů a při letu dosahuje neuvěřitelných rychlostí, 90 – 200 km/hod. Tvarem těla se rorýs podobá vlaštovce, je však o něco delší, má červenohnědé zbarvení a srpovitá úzká křídla. Rorýsi mají zakrnělé nohy, které mu neumožní vzlétnout z rovné plochy vzhůru. Pokud se jim tedy přihodí, že se ocitnou na zemi, potřebují naši pomoc, jinak uhynou. Rorýsi patří mezi nejlepší letce, kteří loví a létají v hejnech. Střemhlavé lety skupinek rorýsů doprovázené charakteristickým křikem jsou nezbytnou součástí teplejší poloviny roku. Většinu svého života, který obvykle čítá 7 let, stráví ve vzduchu, kde se také páří a dokonce i spí. Ptáci si svá hnízda staví ve výškách, v trhlínkách ve zdech budov, výstupcích, věžích kostelů nebo dutinách stromů. Vyskytují se hojně ve městech a hlavně na panelových sídlištích. Největší kolonie rorýsů jsou totiž ve větracích otvorech panelových domů.

Rorýs patří mezi ohrožené a zvláště chráněné živočichy podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Podle § 50 odst. 1 tohoto zákona jsou zvláště chráněni živočichové chránění ve všech svých vývojových stádiích a chráněná jsou i jimi užívaná přirozená i umělá sídla a biotopy.

V poslední době však, s postupujícím zateplováním domů, ubývá rorýsům možností hnízdění v těchto prostorách. Přitom ničení hnízd rorýsů např. zateplováním fasád nebo uzavíráním ventilačních otvorů, ve kterých rorýsi hnízdí, je přestupkem nebo správným deliktem, za který může viníkovi uložit příslušný orgán státní správy pokutu až do výše 20 000,- Kč fyzické osobě nebo až do výše 2 000 000,- Kč osobě právnické či fyzické osobě podnikající. Mimo pokuty je možné viníkovi podle § 86 zákona uložit odstranění nezákonného stavu nebo povinnost na svůj náklad provést náhradní opatření (např. zajistit náhradní hnízdiště). Řešením, jak se vyhnout střetu se zákonem a ochránit člena živočišné říše může být například nezaslepení ventilačních otvorů nebo zamezení realizace stavebních úprav domu v době rozmnožování ptáků, tedy od cca 20. dubna do 10. srpna.

Kateřina Skalíková

Historie opavských kin III.

(od poloviny padesátých let 20. století po dnešek)

V předchozích vydáních občasného zpravodaje o. s. Za Opavu byla nastíněna historie kinematografické produkce v Opavě od svých počátků do poloviny padesátých let 20. století. Lze konstatovat, že složitý vývoj, jimž opavská kina prošla, určitým způsobem předznamenával kulturní i společenský význam filmografie jako takové v celém severomoravském regionu. Přesto, že poslední zastavení nad dějinami filmu v Opavě má být spíše zamyšlením nad minulostí a budoucností kin i filmového promítání ve městě vůbec, nelze opět nezmínit hlavní faktografický zdroj pro tento článek, mnohokrát citovanou diplomovou práci Heleny Štěrbové, již děkuji za poskytnutí materiálů.

Jak bylo zmíněno v minulém článku, Únorový převrat znamenal změnu filmové orientace nejen pro opavská kina. Z příkazu vládní kulturní komise, zřízené nedlouho po únoru 1948, muselo ve všech kinech republiky převážít promítání sovětských filmů. V roce 1957 převzaly národní výbory přímou kontrolu nad promítanými filmy a biografy v okresech vůbec. I v samotné Opavě vznikla při ONV Okresní správa kin. Jiná situace nebyla ani u nově otevřeného kina Mír, postaveného na místě zbouraného kina Svoboda na Kolářské ulici na začátku šedesátých let 20. století.

V průběhu padesátých let byl Odboj největší a také nejvyhlášenější kino na Opavsku. V roce 1960 zde byla zavedena širokoúhlá promítání a přibýlo filmových představení, o tři léta později prošla budova kina stavebními adaptacemi a název Odboj si udržela až do roku 1989. Po listopadové revoluci se kino opět vrátilo k názvu Alhambra.

Šedesátá léta se nesla v opavském filmovém životě ve znamení modernizace kin. V opavských kinech byla v průběhu tohoto desetiletí zavedena nová elektroinstalace, modernější ozvučení sálů, akustická zařízení i technické novinky. 1. srpna 1978 bylo po téměř roční generální opravě znovu otevřeno kino Elektra. Stavba, již realizovala firma MH Kravaře a jejíž součástí bylo namontování stupňovité podlahy do suterénu budovy polikliniky, byla předběžně vyčíslena na 1 a půl milionu korun. Také se zde v polovině 70. let usadil donedávna hojně navštěvovaný filmový klub. Kylešovské kino Beseda fungovalo do 27. dubna 1980, kdy se s milovníky filmů rozloučilo americkým snímkem „To nejlepší z Laurela a Hardyho“. Poté musela budova bývalého zájezdního hostince U Tomšíků ustoupit nové výstavbě města. V deníku Nové Opavsko z dubna 1980 odhadují celkovou návštěvnost kina na půl milionu diváků.

Zimní stadion v Opavě, místo produkcí opavského letního kina od padesátých let 20. století, byl na podzim roku 1958 zastřešen. Toto opatření předešlo odvolávání filmových představení z důvodu špatného počasí a dovolilo zde pořádat nejen každodenní letní filmová představení, ale i každoroční festivalová promítání v období od května do konce srpna. Plátno bylo podle dobových vzpomínek umístěno na malém pódiu, diváci seděli na dřevěných židlích a kapacitně se jednalo o největší kino v okrese Opava. Akce, známé pod názvem Filmové festivaly pracujících, se na stadionu uskutečňovaly do léta 1990, s výjimkou let 1967 a 1987.

zastřešený zimní stadion v Opavě, místo filmového promítání, 1963

V polovině 80. let minulého století existovaly v Opavě tři kamenná kina a v letních měsících bylo možné navštívit ještě kino na zimním stadionu. V druhé polovině roku 1986 byla schválena centralizace okresních kin, což mělo za následek unifikaci promítaných filmů, ale také opětovně větší počet filmů sovětských. Provozovatelé kin museli také odvádět Státnímu filmovému podniku půjčovné za promítaný snímek bez ohledu na kategorii a druh představení. To zvýšilo finanční zátěž již tak málo navštěvovaných kin, přispělo ke stagnaci biografů a urychlilo jejich postupný úpadek.

Devadesátá léta minulého století přinesla opravdový vzestup filmového života. Odstranění cenzury a snadný přístup k západní kinematografii přiměl milovníky filmů k návštěvám kin a přispěl tak k znovuoživení „kino průmyslu“. Ovšem zmíněný hyperbolický vzestup návštěvnosti filmů promítaných v kinech byl v nedávné době vystřídán internetovou a dvd kulturou.

dnešní stav, foto autorka, srpen 2008

Je nasnadě, že opavský filmový život nabízel Opavanům již od svých počátků mnoho zážitků a byl mu určen perspektivní vývoj. Kinematograf, jako nejnovější vynález konce 19. století, vyvolal v Opavě téměř davovou hysterii. I jindy nestranný Opavský týdeník nabádá čtenáře v prvních prosincových číslech roku 1896 k návštěvě Engländerova kina, jež skýtá vpravdě nezapomenutelný zážitek. Meziválečný vývoj přinesl vznik nových opavských kin, jež se ve většině dožila porevoluční listopadové éry. Do dnešních dnů se bohužel nedochovalo žádné.

Denisa Řezníčková

Hledači pokladů

Stalo se vám, že jste si vyšli do přírody a narazili na někoho, kdo s pipajícím přístrojem blízko u země prohledával terén? Všimli jste si při poslední návštěvě zříceniny hradu vykopaných děr v zemi, do kterých jste málem spadli? Tak to jste byli svědkem konání tzv. hledačů pokladů, jak si sami rádi říkají. Řídí vlastní webové stránky, pořádají srazy, v médiích mají své čestné místo. Velmi snadno je k sehnání detektor kovu už za pár tisíc nebo velmi levně v různých bazarech. Málokoho však napadne, že aktivity, které jsou pokládány za ohromně dobrodružnou zábavu, jsou v důsledku trestným činem. Takovéto záměrné vyhledávání či vykopávání „pokladů“ totiž spadá do oblasti archeologie, která je ošetřena zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči.

Podle § 21 tohoto zákona je oprávněn provádět archeologické výzkumy jen Archeologický ústav akademie věd České republiky nebo jiná oprávněná organizace. V § 23 téhož zákona se dále můžeme dočíst definici archeologického nálezů, kterým je věc nebo soubor věcí, jež jsou dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovaly se zpravidla pod zemí. Takovým nálezem, který se nedochoval pod zemí může být věc nalezená na jejím povrchu nebo pod vodou. Archeologickým nálezem může být dále věc movitá (např. nástroje, zbraně, nádoby, stavební materiál, mince, šperky, kosti lidské i zvířecí apod.) nebo nemovitá (např. zbytky lidských sídlišť a jejich části jako ohniště, studně nebo zásobní jámy, cesty, pole, plužiny, důlní díla, pohřebiště apod.). O archeologickém nález, který nebyl učiněn při provádění archeologických výzkumů, musí být učiněno neprodleně oznámení Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu, popř. obci, ve které k nález došlo. V případě provádění neoprávněných výkopů může obecní úřad obce s rozšířenou působností udělit fyzické osobě pokutu až do výše 10 000 Kč.

Je třeba si uvědomit, že archeologické nálezy rabované hledači s detektory, jsou historií nás všech. A my všichni jsme také okrádání o informace, které si s sebou někdo odnesl. A v tom případě je jedno, zdali věc uložil doma do skříně nebo ji prodal. Archeologické artefakty mají nejvyšší hodnotu jedině v místě, odkud byly odneseny. Tržní cena nalezených „pokladů“ je v drtivé většině případů mizivá, ale ztráty hodnot a škody archeologického materiálu jsou nevyčíslitelné. A protože nemá jedinec právo s takovými nálezy jakkoliv manipulovat, nebudme k nim lhostejní. Važme si dědictví uloženého v zemi a chraňme ho.

Kateřina Skalíková